

DIVERSITAT LINGÜÍSTICA - LINGUAPAX

En els processos de construcció d'una coexistència pacífica entre els pobles, la preservació de la diversitat lingüística i la promoció del multilingüisme són una dimensió necessària. Des de 2001, Unescocat canalitza les seves activitats en matèria de diversitat lingüística a través de Linguapax, una organització internacional no governamental que té la seva seu a Barcelona i que compta amb una xarxa internacional de delegacions a Àfrica, Amèrica, Àsia, Europa i el Pacífic.

Els objectius de Linguapax són promoure la informació i la investigació sobre polítiques lingüístiques; assessorar els responsables de política lingüística dels governs estatals o subestats; fomentar l'educació multilingüe i perfeccionar els mètodes d'aprenentatge; relacionar l'educació multilingüe amb la cultura de la pau; oferir assistència tècnica a les comunitats lingüístiques minoritàries o minoritzades; defensar els drets lingüístics com a drets humans individuals i col·lectius; facilitar la gestió de la diversitat lingüística de les ciutats amb immigrants de diverses llengües; contribuir a la presència del multilingüisme al ciberespai; crear nous mecanismes de col·laboració entre ONG especialitzades.

LA XARXA INTERNACIONAL LINGUAPAX

La Xarxa Internacional Linguapax, constituïda el febrer del 2006, va creixent. Actualment compta amb les delegacions següents:

- Linguapax Àfrica

Amb seu a Yaunde, Camerun, al Centre ANACLAC de Lingüística Aplicada. La delegació està encapçalada per Étienne Sadembou, i lidera una xarxa de subdelegacions presents a tot el continent africà: Senegal, Nigèria, Algèria, Tanzània, Sudàfrica i Txad.

- Linguapax Amèrica

Amb seu al Centre d'Investigacions i Estudis Superiors en Antropologia Social - CIESAS, de Mèxic DF. La delegació està encapçalada per José Antonio Flores Farfán.

- Linguapax Amèrica del Nord

Té la seu a la Universitat d'Alberta, Canadà, i l'encapçala Olenka Bilash. També participa com a col·laborador de la xarxa el lingüista inuit Roland Browner, de l'Alaska Native Language Center, de la Universitat d'Alaska.

- Linguapax Àsia

Amb seu a la Universitat de Tòquio, que ja existeix des de l'any 2003, i que coordina Frances Fister-Stoga. Actualment, Linguapax Àsia té també una codelegació a la Universitat de Kuala Lumpur, Malàisia, coordinada per Maya Khemlani David.

- Linguapax Europa.

Aquesta delegació té actualment quatre branques: una a la Universitat Estatal de Kalmúquia, liderada per Bosya Kornusova; una altra a la Universitat de Bremen i l'organització VOCES, a Alemanya, coordinada per Thomas Stolz; una altra a UNESCO Etxea, al País Basc, coordinada per Mainer Marañá; i finalment una quarta a l'Institut d'Estudis Ètnics de Ljubjana, Eslovènia, coordinada per Sonja Novak-Lukanovic.

- Linguapax Pacífic.

Aquesta delegació té actualment dues branques: una a Noumea, Nova Caledònia, coordinada per Lluís Bernabé; i una altra a la Resource Network for Linguistic Diversity, a Victoria, Austràlia, que coordina Margaret Florey.

Els responsables de les delegacions internacionals de Linguapax es reuneixen a Barcelona els dies 15 a 18 de setembre per intercanviar impressions sobre l'avenç dels seus projectes i consolidar el treball en xarxa. L'acte d'inauguració de la trobada es fa amb la intervenció de David Minoves, director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament; d'Antoni Mir, director de la Casa de les Llengües; de Miquel Àngel Essomba i de Fèlix Martí. El dia 18 de setembre té lloc una jornada oberta al públic per presentar el projecte "Ciutat multilingüe, comunitats de coneixement".

GRUPS DE TREBALL DE LINGUAPAX

A més de les delegacions nacionals i regionals, Linguapax compta amb un consell assessor integrat per una trentena de reconeguts lingüistes d'arreu del món i presidit per Vigdís Finnbogadóttir, expresidenta d'Islàndia. Aquests experts col·laboren amb Linguapax a través de tres grups de treball:

GRUP DE TREBALL SOBRE EDUCACIÓ MULTILINGÜE

Aquest grup de treball, coordinat per Jane Freeland, articula les diverses accions que Linguapax duu a terme en aquesta línia de treball. Es tradueix principalment en la participació en les activitats de la Xarxa de Cooperació Intercultural Multilingüe (RECIM), que es reuneix a Buenos Aires durant el mes de març i a Santiago de Xile durant el mes d'octubre. El principal projecte de la RECIM és l'elaboració d'un mapa lingüístic dels pobles indígenes i poblacions mestisses.

D'altra banda, en el marc d'un projecte conjunt d'Unescocat i de l'associació mexicana Innovación y Apoyo Educativo, s'obre la convocatòria 2010 del Fons per al Desenvolupament de l'Educació Intercultural Bilingüe (FONDEIB), finançat per l'Ajuntament de Barcelona, a través del Programa Barcelona Solidària. La convocatòria es tanca el dia 29 de juny. Es tracta d'una iniciativa que permet donar suport econòmic a onze projectes innovadors d'educació intercultural bilingüe a Chiapas, i que permetran dur a terme activitats de formació i sensibilització, de disseny i elaboració de materials educatius, de recerca, de sistematització d'experiències i de promoció de l'ús de les llengües pròpies. Els onze projectes seleccionats es distribueixen un import total de 771.930 \$. Es tracta d'iniciatives innovadores per al desenvolupament de l'educació intercultural bilingüe a Chiapas que prenen la forma d'activitats de formació i sensibilització, de disseny i elaboració de materials educatius, de recerca, de sistematització d'experiències i de promoció de l'ús de les llengües pròpies. Els projectes s'executen a partir del mes d'agost del 2010 i finalitzaran abans del mes d'agost del 2011.

En aquest àmbit de treball, Linguapax participa en la Jornada acadèmica sobre els avenços en la protecció de les llengües minoritàries a Catalunya i Colòmbia, organitzat per l'Institut Ramon Llull (IRL) i el Ministeri de Cultura Colomiana a Bogotà, els 18 i 19 de març. La jornada inaugural compta amb la participació del director de l'IRL, Josep Bargalló, el secretari de Política Lingüística de la Generalitat, Bernat Joan, i l'impulsor de la nova Llei de Llengües colombiana, Jon Landaburu.

GRUP DE TREBALL SOBRE DIVERSITAT LINGÜÍSTICA I PAU

El grup de treball que coordina Fernand de Varennes es dedica especialment als drets lingüístics. En el marc d'aquest grup, cal fer esment del seminari sobre "Llengua i enfrontament sociopolític al món hispànic" que té lloc a Newcastle el dia 28 d'abril, organitzat per Linguapax juntament amb la Universitat de Newcastle i l'Institut Ramon Llull. Hi intervenen nombrosos professors universitaris i experts, entre els qual el director d'Unescocat; Utta von Gleich, de la Universitat d'Hamburg; Sheila Aikman, de la Universitat d'East Anglia; Josep Cru, lector de la Universidad de Newcastle i secretari general de Linguapax; Jane Freeland, de la Universitat de Southampton; i Peter Sercombe, de la Universitat de Newcastle.

GRUP DE TREBALL AMB COMUNITATS LINGÜÍSTIQUES

En aquest àmbit, Linguapax col·labora en l'edició de materials didàctics en llengua andoa. Els andoas són l'última nacionalitat indígena reconeguda oficialment per l'Estat equatorià i aquest projecte pretén ser un primer pas en la reintroducció de la llengua en les comunitats.

L'11 de març, s'organitza una jornada de sensibilització, a Barcelona, amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. La jornada s'adreça a una vintena de gestors de la diversitat lingüística i cultural i membres de comunitats lingüístiques establertes a Catalunya. S'hi plantegen el context, els reptes i els projectes de revitalització lingüística al continent sud-americà i es presenta la Diplomatura de Revitalització Cultural i Lingüística, un programa pioner per a la capacitació d'indígenes

en la gestió de cultures i llengües locals impulsat a Mèxic amb el suport de Linguapax. El programa inclou una taula rodona amb Alfons Martinell, Carme Junyent i Jordi Sabater sobre diàleg entre polítiques culturals, llengües locals i acció social a Amèrica Llatina.

En aquesta línia de treball també s'inscriu la participació de Linguapax Àfrica en el Fòrum Internacional sobre Plurilingüismes i Descentralització, que té lloc a Kayès, Mali, els dies 29 i 30 de setembre. Els eixos d'aquest fòrum són l'evolució de les pràctiques lingüístiques, la literatura i la creació cultural, la normalització i estandardització de llengües regionals i els mitjans de comunicació i l'espai públic.

GRUP DE TREBALL PER A L'ELABORACIÓ DE LINGUAPAX REVIEW

Integrat per Lachman Khubchandani i Josep Cru, el grup centra els esforços en l'edició d'un primer Informe periòdic Linguapax. El primer volum consta d'un resum històric de Linguapax i diferents perspectives regionals de la situació de les llengües al món.

PREMI LINGUAPAX 2010

Com cada any es concedeix el Premi Linguapax, per guardonar persones que s'hagin destacat per la defensa de la diversitat lingüística i per l'ensenyament multilingüe. La proclamació del guardonat es fa el dia 21 de febrer, Dia Internacional de la Llengua Materna. Enguany, el premi, dotat amb 3.000 euros, es concedeix *ex equo* a Robert Phillipson i a Miquel Siguan. La mort de Miquel Siguan, el dia 8 de maig, motiva l'aparició de nombroses referències i cròniques a la premsa, on es destaca, entre d'altres la seva contribució a les llengües i al bilingüisme. El lliurament del premi es fa el dia 21 de maig, coincidint amb el Dia de la Diversitat Cultural per al Diàleg i el Desenvolupament. Recullen els guardons i adrecen unes paraules als assistents el mateix Robert Phillipson i Maria Lluïsa Siguan, filla de Miquel Siguan. Presideixen l'acte Miquel Àngel Essomba, com a president de Linguapax; Maria Teresa Anguera, vicerectora de Política Docent i Científica de la Universitat de Barcelona; i Ignasi Xavier Adiego, vicedegà de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

DIA INTERNACIONAL DE LA LLENGUA MATERNA

Amb motiu del Dia Internacional de la Llengua Materna, Linguapax organitza, juntament amb el Museu Etnològic i l'Associació d'Amics del Museu Etnològic de Barcelona, una jornada de conferències i tallers per divulgar la noció i la vivència de la "llengua materna". El programa inclou la conferència d'Alícia Fuentes-Calle, sobre "El Dia Internacional de la Llengua Materna i Linguapax, una organització al servei de la diversitat lingüística"; la conferència "Les llengües maternes en el dret i l'administració públiques", a càrrec de Marc Caballé; la conferència "Com domar la llengua salvatge?", a càrrec de Lília Khabibullina; la sessió "Llengües nadiues del Carib Centroamericà", a càrrec de l'Associació REDS de la Plataforma Mirades Solidàries cap a Amèrica Central; la conferència "Modismes de Guatemala", a càrrec de Víctor Estrada; una presentació de l'associació Com-fusió, a càrrec de Lília Khabibullina; cançons, poemes i contes d'Algèria, i també en tàrtar, ucraïnès, rus i català.

DIA MUNDIAL DE LA POESIA

Amb motiu del Dia Mundial de la Poesia, que se celebra el dia 21 de març, la Institució de les Lletres Catalanes i Unescocat organitzen diverses activitats, amb la col·laboració dels Serveis Territorials del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. S'edita un tríptic que conté el poema "La poesia" de Jordi Pàmies, traduïda a una vintena de llengües, i que es distribueix a les àrees d'autopistes, a les biblioteques, als centres penitenciaris i altres espais. La iniciativa té també la col·laboració del Servei Català de Trànsit, el Consorci per a la Normalització Lingüística, i la participació d'Àreas i la Fundació Catalana Síndrome de Down. Per altra banda, s'organitza una lectura del poema de Jordi Pàmies i d'altres textos poètics a una quinzena de poblacions de tot Catalunya, especialment amb la col·laboració de les xarxes de biblioteques associades a la UNESCO i de les associacions i clubs UNESCO de Catalunya.

PREMI LINGUAPAX ESCOLES

Linguapax i la Xarxa d'Escoles Associades a la UNESCO de Catalunya convoquen per primera vegada el Premi Linguapax Escoles. El premi té la voluntat de reconèixer les accions del món educatiu a favor de l'ensenyament i aprenentatge de les llengües, l'apropament a les llengües del món i el treball per a l'impuls i la promoció de la llengua pròpia. El lliurament del premi es fa el dia 9 de juny, als locals del Centre. El centre guardonat en la primera edició del premi és el CEIP Migdia de Girona, pel projecte "La llengua materna, un dret de tots els infants". El jurat també lliura un accèssit al projecte "La primera setmana de les llengües", de l'IES Ferrer i Guàrdia de Sant Joan Despí.

EL CAS DEL QUEBEC

Linguapax i Unescocat organitzen una conferència debat sobre Cooperació cultural i diversitat lingüística: el cas de Quebec, a càrrec de Gilles Duceppe, cap del Bloc Quebequès, que modera Jordi Porta i en què també participen Onno Seroo i Alícia Fuentes-Calle, a la seu d'Unescocat, el dia 12 de novembre.

DECLARACIÓ DE LINGUAPAX A PROPÒSIT DE LA SENTÈNCIA DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL CONTRA L'ESTATUT DE CATALUNYA

El dia 30 de juny, Linguapax fa pública una declaració contra la sentència del Tribunal Constitucional que retalla l'Article 6.1 de l'Estatut de Catalunya, que reconeix el català com a llengua pròpia de Catalunya i n'assegura el seu caràcter preferent a l'administració pública i a l'ensenyament. Aquesta sentència es considera una agressió que dificultarà una convivència lingüística que fins ara era una referència a nivell internacional.

Els membres del Consell Assessor de Linguapax subscriuen unànimement aquesta declaració, que també rep nombroses adhesions posteriors d'arreu del món.

PUBLICACIONS

LA GESTIÓ DE LA DIVERSITAT LINGÜÍSTICA I ELS PROCESSOS DE PAU

Primer volum de la col·lecció Arguments d'Unescocat, aquesta publicació és un recull d'articles sobre la relació entre la diversitat lingüística, els processos de pau i la prevenció de conflictes, editat en quatre llengües (català, castellà, anglès, francès). Es presenta a la llibreria Ona, el 2 de març, amb Carles Torner, de l'Institut Ramon Llull; Pere Comellas, de GELA-Universitat de Barcelona; Miquel Àngel Essomba i Alícia Fuentes-Calle.

CONSTRUÏM PAU A LA MEDITERRÀNIA A TRAVÉS DE LES LLENGÜES

Unescocat i Linguapax publiquen, en col·laboració amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, aquesta col·lecció de materials didàctics que consisteix en un CD amb una guia didàctica per al professorat i 15 activitats adreçades a estudiants d'educació secundària. Cada activitat és part d'un recorregut que es desenvolupa a partir de 14 ports i indrets de la Mediterrània.

ALTRES

Es participa en l'edició de diverses publicacions promogudes per les delegacions de Linguapax, com ara el llibre *Ñuma'na ñivi ñun. Seuños Ñuu Saví*, publicat per Linguapax Amèrica en el marc de la col·lecció de textos de la cultura mixteca, en edició bilingüe mixteca-castellà; també *A Retrospective Edition of Language and Human Rights Issues*, recull dels textos dels simposis organitzats per Linguapax Àsia entre 2004 i 2009; i finalment *An Pennsevik Byhan*, versió en còmic d'*El petit príncep* d'Antoine de Saint Exupéry. (Vegeu les referències a l'apartat de publicacions).

